

RODZAJE ŚWIADCZEŃ NA RZECZ OBRONY

Aktualnie obowiązująca ustawa o powszechnym obowiązku obrony zagadnieniu świadczeń na rzecz obrony poświęca Dział VII, według którego można dokonać następującego podziału świadczeń:

- **świadczenia osobiste w czasie pokoju** – Rozdział I;
- **świadczenia rzeczowe w czasie pokoju** – Rozdział II;
- **świadczenia w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny** – Rozdział III;
- **świadczenia szczególne** – Rozdział IV.

Świadczenia na rzecz obrony stanowią integralną część systemowych rozwiązań obronnych. Obowiązek świadczeń spoczywa na urządach i instytucjach państwowych, organach samorządu terytorialnego, w końcu na wszystkich podmiotach prowadzących działalność gospodarczą na terenie kraju oraz osobach fizycznych. Mając na uwadze obowiązujące akty prawne można wskazać, iż:

- **świadczenia osobiste** polegają na wykonaniu w ustalonym czasie różnego rodzaju prac doraźnych na rzecz przygotowania obronnego państwa;
- **świadczenia rzeczowe** polegają na oddaniu do używania posiadanych rzeczy ruchomych i nieruchomości na cele obronne państwa;
- **świadczenia szczególne** polegają na odpłatnym dostosowaniu, przystosowaniu, gromadzeniu, przechowywaniu i konserwacji odpowiednio nieruchomości, obiektów budowlanych (przebudowywanych i rozbudowywanych), przedmiotów niezbędnych do wykonania zadań na rzecz Sił Zbrojnych.

OSOBISTE ŚWIADCZENIA NA RZECZ OBRONY

Według aktualnie obowiązującego stanu prawnego problematykę świadczeń, prócz ustawy o powszechnym obowiązku obrony, regulują:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 października 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz. U. z 2004 r. Nr 229, poz. 2307 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny (Dz. U. z 2004 r. Nr 203, poz. 2081 z późn. zm.)

1. Zakres podmiotowy świadczeń osobistych na rzecz obrony.

Obowiązkowi wykonywania świadczeń osobistych, jak stanowi art. 200 oraz art. 216 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają osoby w wieku **od szesnastego do sześćdziesiątego roku życia**.

Ustawodawca wskazuje jednak, iż na te osoby można nałożyć takie świadczenie pod warunkiem posiadania **obywatelstwa polskiego**.

Obowiązkowi świadczeń nie podlegają:

- osoby wybrane do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej lub organów samorządu terytorialnego na czas pełnienia mandatu;
- żołnierze pełniący czynną służbę wojskową oraz osoby, którym doręczono kartę powołania do tej służby, jeżeli termin stawienia się do służby koliduje z terminem wykonania świadczenia;
- poborowi odbywający zasadniczą służbę w obronie cywilnej lub służbę zastępczą;
- osoby, wobec których orzeczono stałą lub długotrwałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, osoby uznane za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również osoby zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- sędziowie, prokuratorzy, funkcjonariusze Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Biura Ochrony Rządu, Straży Granicznej Służby Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Ochrony Kolei oraz pracownicy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych w jednostkach organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez ministrów, kierowników urzędów centralnych, wojewodów, Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Krajową Radę Radiofonii i Telewizji;
- kobiety w ciąży i w okresie sześciu miesięcy po odbyciu porodu oraz osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat ośmiu;

- osoby sprawujące opiekę nad wspólnie z nimi zamieszkałymi dziećmi od lat ośmiu do szesnastu, osobami, wobec których orzeczono stałą niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym lub uznanymi za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo zaliczonymi do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności na podstawie ustaw, o których mowa w pkt 4, a także osobami obłożnie chorymi, jeżeli opieki tej nie można powierzyć innym osobom;
- osoby zatrudnione na stanowiskach kierowników publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz na stanowiskach w opiece społecznej i placówkach opiekuńczo wychowawczych.

Osobom, na które zostały nałożone świadczenia, z chwilą zakończenia ich wykonywania przysługują następujące **należności**:

- zwrot kosztów przejazdu z miejsca zameldowania na pobyt stały lub czasowy do miejsca wykonywania świadczenia i z powrotem,
- koszty wykorzystania przez kuriera własnego pojazdu,
- ryczałt godzinowy w wysokości 1/178 kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- należności pieniężne w związku z wykonywaniem świadczenia w czasie pracy lub w czasie urlopu.

Należności te są naliczane oraz wypłacane na podstawie odrębnych przepisów prawnych.

Wypłata należności osobie, która wykonała świadczenie, do którego była zobowiązana na podstawie decyzji administracyjnej, następuje przez złożenie odpowiedniego wniosku do kierownika jednostki organizacyjnej na rzecz, którego realizowała zadania.

2. Zakres przedmiotowy świadczeń osobistych na rzecz obrony.

Przedmiotem świadczeń osobistych na rzecz obrony, w myśl art. 200 ustawy, może być wykonywanie różnego rodzaju prac doraźnych w celu:

- przygotowania obrony państwa w czasie pokoju jak i mobilizacji oraz w czasie wojny,
- zwalczania klęsk żywiołowych oraz likwidacji ich skutków.

Obowiązek ten może być również nałożony w związku z:

- przeprowadzeniem ćwiczeń wojskowych,
- przeprowadzeniem ćwiczeń w jednostkach zmilitaryzowanych i ćwiczeń w obronie cywilnej,
- przeprowadzeniem praktycznych ćwiczeń samoobrony,
- dostarczeniem przedmiotów świadczeń rzeczowych,
- wykonywaniem takich prac jak ewakuacja zapasów, rozbudowa inżynieryjna terenu czy rozkonserwowanie sprzętu,
- dostosowaniem i wyposażeniem pojazdów i maszyn pobieranych z gospodarki narodowej do wymogów ich eksploatacji w Siłach Zbrojnych.

W zależności od przedmiotu wykonywanego świadczenia, na świadczeniodawcę może być nałożony również obowiązek użycia posiadanych narzędzi prostych.

Obowiązek wykonania świadczenia osobistego osób przeznaczonych do funkcji **kuriera** polega na dostarczeniu dokumentów powołania do czynnej służby wojskowej oraz wezwań do wykonania świadczeń na rzecz obrony (zarówno osobistych jak i rzeczowych), przy czym obowiązek ten może obejmować użycie posiadanego przez kuriera pojazdu, w celu dostarczenia dokumentów powołania do osób podlegających czynnej służbie wojskowej i wezwań dla osób, na które nałożono decyzje do wykonania świadczeń.

Nakładanie obowiązku świadczeń osobistych może nastąpić, w czasie pokoju, odpowiednio:

- nie więcej niż **trzy razy w ciągu roku**, w stosunku do osoby będącej kurierem, tylko w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych.

Czas wykonywania świadczeń osobistych nie może przekroczyć jednorazowo odpowiednio:

- **czterdziestu ośmiu godzin** dla kurierów i osób dostarczających i obsługujących przedmioty przeznaczone na świadczenia rzeczowe,
- **dwunastu godzin** w stosunku do osób wykonujących pozostałe świadczenia osobiste.

Świadczenie osobiste wykonywane w czasie mobilizacji i w czasie wojny, jego czas, nie może przekroczyć siedmiu dni.

Może być przedłużony o kolejne **siedem dni** na podstawie doraźnie złożonego wniosku przez organ do tego uprawniony, do właściwego wójta lub burmistrza (prezydenta miasta), który nakłada ten obowiązek na podstawie decyzji administracyjnej z terminem natychmiastowej wykonalności określonym w tej decyzji. Do czasu wykonywania świadczeń wlicza się **czas dojazdu** do miejsca wykonania świadczenia i powrotu do miejsca pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad dwa miesiące (nie może być on dłuższy łącznie niż **dwie godziny**) oraz czas przeznaczony na wypoczynek nie dłużej niż **osiem godzin** (warunkiem jest wykonywanie świadczenia dłużej niż dwanaście godzin).

3. Procedura nakładania świadczeń (dotyczy również świadczeń rzeczowych).

Nakładanie świadczeń osobistych odbywa się w toku postępowania administracyjnego, do którego mają zastosowanie przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego (K.p.a.).

Organem ustawowo upoważnionym do nakładania świadczeń osobistych jest wójt lub burmistrz (prezydent miasta).

O nałożenie świadczeń osobistych (zgodnie z art. 202 wyżej wskazanej ustawy, na podstawie § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny) do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) mogą wystąpić:

- wojskowy komendant uzupełnień,
- kierownik jednostki organizacyjnej stanowiącej bazę formowania specjalnie tworzonej jednostki zmilitaryzowanej,
- kierownik jednostki organizacyjnej wykonującej zadania na potrzeby obronne państwa, jeżeli jednostka ta jest przewidziana do militaryzacji,
- właściwy organ obrony cywilnej,

- dowódca jednostki wojskowej **tylko w czasie mobilizacji i w czasie wojny**.

Formą wystąpienia o nałożenie obowiązku świadczeń są odpowiednie **wnioski**, których wzory określają wcześniej wspomniane rozporządzenia. Dokumenty te powinny zawierać wskazanie:

- jednostki organizacyjnej, która występuje do właściwego organu samorządu terytorialnego o nałożenie świadczeń;
- jednostki organizacyjnej na rzecz której świadczenia mają być wykonane;
- liczby osób, ich kwalifikacji wraz z informacją o potrzebie posiadania przez te osoby narzędzi prostych (jeżeli taka potrzeba wystąpi);
- danych osobowych takich jak nazwisko i imię, imię ojca, rok urodzenia, adres zamieszkania, kwalifikacje, miejsce zatrudnienia osoby na które należy nałożyć obowiązek świadczeń (jeżeli organ wnioskujący wskazuje taką osobę);
- terminu oraz miejsca wykonania świadczenia z informacją, czy świadczenie ma być wykonane w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny.

Dodatkowymi elementami wniosku dotyczącego przeznaczenia osób do wykonania świadczenia jako kurier są:

- określenie obszaru, na którym kurier będzie działał;
- wskazanie potrzeby wykorzystania posiadanego środka transportowego (jeżeli taka potrzeba istnieje) do dostarczenia dokumentów powołania oraz wezwań do wykonania świadczeń.

Właściwy wójt lub burmistrz (prezydent miasta), po otrzymaniu wniosku w sprawie nałożenia obowiązku świadczeń osobistych od właściwej jednostki organizacyjnej, wszczyna postępowanie administracyjne.

Co do zasady, wnioski wojskowego komendanta uzupełnień o przeznaczenie osób do wykonania świadczeń realizuje się w pierwszej kolejności.

Wójt, w toku tego postępowania, załatwia sprawę przez wydanie aktu administracyjnego jakim jest **decyzja administracyjna**.

W ciągu **siedmiu dni** od dnia otrzymania decyzji osoba, na którą nałożono obowiązek wykonania świadczenia w czasie pokoju, ma prawo do odwołania się od tego aktu, prawo to przysługuje również wnioskodawcy.

W przypadku wydania decyzji w czasie pokoju, która dotyczy wykonywania świadczeń osobistych w razie mobilizacji i w czasie wojny osoba, na którą nałożono taki obowiązek może odwołać się w ciągu **czternastu dni** od dnia otrzymania tej decyzji.

Prawo takie posiada również wnioskodawca i wnosi się je zgodnie z art. 202 ust. 3 ustawy o powszechnym obowiązku obrony, do wojewody również w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. **Czternastodniowy** termin wniesienia odwołania (liczony od daty doręczenia stronom decyzji administracyjnej) przysługuje również osobie, na którą nałożono świadczenie osobiste polegające na wykonywaniu funkcji kuriera. Termin ten dotyczy także jednostki organizacyjnej występującej do właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego z wnioskiem o nałożenie świadczenia. W każdym z tych przypadków odwołanie składa się za pośrednictwem organu, który decyzję wydał. Nie ulega ona wykonaniu przed upływem terminu wniesienia odwołania.

Jeżeli strony odwołania nie wniosą wówczas, po upływie wyżej wymienionych terminów, **decyzja staje się prawomocna.**

Decyzje dotyczące wykonania świadczeń osobistych wójt wydaje w czasie pokoju. Dotyczy to również decyzji nakładających obowiązek wykonania świadczeń osobistych w czasie mobilizacji i wojny.

Ich wykonanie odbywa się, zgodnie z art. 202 ust.4 oraz art. 219 ust. 2, pod **rygorem natychmiastowej wykonalności** w terminie w niej określonym.

Rygor ten oznacza, iż osoba, na którą nałożono obowiązek świadczeń, jest obowiązana stawić się do jego wykonania w miejscu i terminie, który wskazuje decyzja administracyjna.

Osoby, na które nałożono obowiązek wykonywania świadczeń osobistych, mogą być wzywane przez wójta z urzędu lub na wniosek wojskowego komendanta uzupełnień - w stosunku do osób przeznaczonych do funkcji kuriera oraz organów i kierowników jednostek organizacyjnych w stosunku do pozostałych osób (w tym również przez wojskowego komendanta uzupełnień).

W razie wezwania osób do wykonania świadczeń w okresie pokoju w związku ze sprawdzeniem gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych, w miejsce wykorzystanych wezwań wójt obowiązany jest wystawić nowe.

Wójt, zgodnie z § 6 ust. 4 rozporządzenia w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny może dokonać nałożenia tego obowiązku zbiorczo, w formie obwieszczenia, które zgodnie z załącznikiem nr 4 do wyżej wymienionego rozporządzenia zawiera w szczególności:

- wskazanie osób, na które ma być nałożony obowiązek,
- dzień oraz miejsce stawienia się do wykonania tegoż obowiązku,
- obowiązek zabrania ze sobą narzędzi prostych (jeśli istnieje taka potrzeba).

Możliwe jest zaistnienie zdarzenia, że osoba zobowiązana, zgodnie z wydaną decyzją administracyjną, do wykonania świadczenia, w razie jej wezwania do spełnienia tego obowiązku, nie może się stawić do jego wykonania, bowiem jest obłożnie chora. Ma ona wówczas ustawowo obowiązek niezwłocznie powiadomić wójta lub burmistrza (prezydenta miasta). Ustawodawca wskazuje na sposób w jaki ma to czynić i wymienia:

- powiadomienie osobiste,
- powiadomienie za pośrednictwem innej osoby,
- powiadomienie telefoniczne,
- wykorzystanie do powiadomienia innego środka,
- powiadomienie drogą pocztową.

Zadaniem wójta, po powzięciu takiej informacji jest również niezwłoczne powiadomienie:

- wojskowego komendanta uzupełnień,
- kierownika jednostki organizacyjnej stanowiącej bazę formowania specjalnie tworzonej jednostki zmilitaryzowanej,
- kierownika jednostki organizacyjnej wykonującej zadania na potrzeby obronne państwa,

- właściwy organ obrony cywilnej na rzecz których świadczenie miało być wykonane.

Po ustaniu choroby, osoba ma obowiązek zgłosić się do wójta i przedłożyć stosowne zaświadczenie lekarskie.

Nałożona decyzja administracyjna może ulec uchyleciu lub wygaśnięciu.

Taką sytuację przewiduje § 19 ust. 1 wcześniej wskazanego rozporządzenia.

Ulega ona uchyleciu w razie:

- zaistnienia okoliczności określonych w art. 206 a ustawy o powszechnym obowiązku obrony, który wskazuje na osoby niepodlegające temu obowiązkowi (była już o tym mowa wcześniej),
- zmiany miejsca pobytu stałego lub czasowego trwającego ponad dwa miesiące, jeśli osoba dokonała obowiązku meldunkowego na obszarze innej gminy (kryterium właściwości miejscowej organu, który decyzję wydał),
- ustania potrzeby korzystania ze świadczenia, jeśli jednostka organizacyjna, na rzecz której miało być ono wykonane, wystąpi z wnioskiem do organu jednostki samorządu terytorialnego wydającego decyzję administracyjną w przedmiotowej sprawie o jej uchylenie.
- Natomiast decyzja wygasa, gdy nastąpi zgon osoby obowiązanej do wykonania świadczenia.

Wójt jest zobowiązany do zawiadomienia o zaistniałym fakcie wnioskodawcę. Obowiązek informowania o okolicznościach, o których mowa w art. 206 a ustawy o powszechnym obowiązku obrony, ma również osoba przeznaczona do funkcji kuriera oraz ta, na którą nałożono obowiązek wykonania świadczeń w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny. Wójt uchyla decyzje i unieważnia wezwania, a w miejsce osób których uchylone decyzje dotyczyły, przelicza inne osoby (w drodze decyzji) oraz wystawia dla nich wezwania.

W myśl § 9 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie świadczeń osobistych w czasie pokoju, wójt jeżeli nie jest w stanie zrealizować wniosku, niezwłocznie powiadamia pisemnie organ, który z wnioskiem wystąpił oraz wojewodę. Zwrócenie się do wojewody powinno być uzasadnione, a do powiadomienia wójt dołącza akta sprawy. Wojewoda dokonuje analizy możliwości realizacji świadczeń osobistych na obszarze gminy oraz:

- 1) odsyła akta sprawy i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia wójtowi lub burmistrzowi (prezydentowi miasta, jeżeli stwierdzi możliwość realizacji świadczeń osobistych, albo
- 2) wskazuje wójta lub burmistrza (prezydenta miasta), który może nałożyć obowiązek świadczeń osobistych lub przeznaczyć do nich, przesyłając mu jednocześnie akta sprawy”.

Gdy stan faktyczny ulegnie zmianie i wójt, który zwrócił się do wojewody w celu zrealizowania wniosku przez innego, wskazanego przez wojewodę wójta, będzie mógł zrealizować wniosek, niezwłocznie powiadamia o tym wojewodę oraz organ wnioskujący. Wojewoda przekazuje tę informację wójtowi, który zrealizował wniosek, a ten uchyla wystawione przez siebie decyzje do wykonania świadczeń. Z kolei organ wnioskujący, ponownie występuje z wnioskiem do właściwego miejscowo wójta, celem nałożenia świadczeń, jeśli w dalszym ciągu istnieje taka potrzeba.

RZECZOWE ŚWIADCZENIA NA RZECZ OBRONY

Prócz ustawy o powszechnym obowiązku obrony, problematykę realizacji świadczeń rzeczowych, według aktualnie obowiązującego stanu, regulują następujące akty prawne:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz. U. z 2004 r. Nr 181, poz. 1872 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny (Dz. U. z 2004 r. Nr 203, poz. 2081 z późn. zm.).

1. Zakres podmiotowy świadczeń rzeczowych na rzecz obrony.

Zgodnie z art. 208 ust. 1 oraz art. 217 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony świadczenia rzeczowe mogą być nałożone na:

- urzędy i instytucje;
- przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne;
- osoby fizyczne;
- organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego;
- organizacje społeczne.

Ustawodawca zastrzega, iż na organy administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje społeczne świadczenia mogą być nałożone **tylko w razie mobilizacji i w czasie wojny**.

Ustawa, w art. 208 ust. 4, wyłącza pewną grupę instytucji, urzędów, jednostek organizacyjnych, na które świadczenia nie mogą być nakładane. Do nich należą:

- jednostki organizacyjne służące bezpośrednio działalności Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministerstw i urzędów wojewódzkich oraz Narodowego Banku Polskiego i banków, a także Państwowej Wytwórni Papierów Wartościowych i Mennicy Państwowej;
- jednostki organizacyjne podległe, podporządkowane lub nadzorowane odpowiednio przez Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości, ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Szefa Agencji Wywiadu;
- przedstawicielstwa dyplomatyczne i urzędy konsularne państw obcych oraz inne przedstawicielstwa i instytucje zrównane z nimi w zakresie przywilejów i immunitetów na mocy ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych, jak również członkowie tych przedstawicielstw, urzędów i instytucji oraz członkowie ich rodziny, a także inne osoby zrównane z nimi w zakresie przywilejów i immunitetów, jeżeli nie posiadają obywatelstwa polskiego.

2. Zakres przedmiotowy świadczeń rzeczowych na rzecz obrony.

Przedmiotem świadczeń rzeczowych na cele obronne państwa może być obowiązek polegający na oddaniu do używania posiadanych rzeczy ruchomych oraz nieruchomości. Mogą być one przeznaczone na:

- etatowe potrzeby wynikające ze struktur organizacyjnych Sił Zbrojnych, jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obronne państwa;
- doraźne potrzeby wyżej wymienionych jednostek, które nie są potrzebami etatowymi, a co za tym idzie, nie wchodzą w ich struktury.

Przedmiotem świadczeń nie mogą jednak być:

- 1) tereny, pomieszczenia, środki transportowe, maszyny i inny sprzęt, znajdujące się w posiadaniu między innymi:
 - a) jednostek organizacyjnych służących bezpośrednio działalności Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, ministerstw,
 - b) jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej,
 - c) przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych;
- 2) biblioteki, muzea, archiwa i zabytki uznane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej za pomniki historii, dobra kulturalne, obiekty wpisane na listę dziedzictwa światowego;
- 3) zbiory naukowe i artystyczne mające charakter publiczny;
- 4) świątynie, domy modlitwy, pomieszczenia kościołów;
- 5) parki narodowe i rezerваты przyrody;
- 6) przedszkola, domy dziecka, szkoły specjalne i internaty tych szkół, specjalne ośrodki wychowawcze;
- 7) urządzenia i sieci telekomunikacyjne;
- 8) pojazdy samochodowe niedopuszczone do ruchu po drogach publicznych oraz używane wyłącznie do przewozu wewnątrz zakładu, po przedstawieniu przez posiadacza odpowiednich dokumentów.

Nałożenie świadczenia może nastąpić najwyżej **trzy razy** w roku, a w przypadku przeprowadzenia ćwiczeń:

- w jednostkach wojskowych; w jednostkach przewidzianych do militaryzacji tylko **jeden raz**.

Czas wykonywania świadczeń nie może przekroczyć, w przypadku pobrania świadczenia odpowiednio:

- **dwudziestu czterech godzin** – w związku z praktycznymi ćwiczeniami w zakresie powszechnej samoobrony lub ćwiczeniami w obronie cywilnej;
- **czterdziestu ośmiu godzin** – w przypadku sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych;
- **siedmiu dni** – w związku z ćwiczeniami wojskowymi lub ćwiczeniami w jednostkach zmilitaryzowanych.

Dodać należy, że do czasu wykonywania świadczeń rzeczowych dolicza się czas niezbędny do dostarczenia przedmiotu świadczeń do wskazanego miejsca oraz jego powrotu do miejsca postoju (przechowywania), nie więcej jednak niż **dwie godziny**”.

Ograniczenia czasowe nie mają zastosowania w wykonywaniu świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju:

- w sytuacji zwalczania klęsk żywiołowych oraz likwidacji skutków spowodowanych przez te klęski; na czas rejestracji przedpoborowych i przeprowadzenia poboru; a także w stosunku do nieruchomości lub rzeczy ruchomych, wobec których wydano ostateczne decyzje administracyjne i przedmioty te są przewidziane do oddania w użytkowanie w razie mobilizacji i w czasie wojny.

Zgodnie z załącznikiem nr 8 do rozporządzenia w sprawie świadczeń rzeczowych w czasie pokoju, za używanie nieruchomości lub rzeczy ruchomych na potrzeby obronne, przysługuje **ryczałt** według stawek określonych w tym załączniku.